

ÜLI PILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

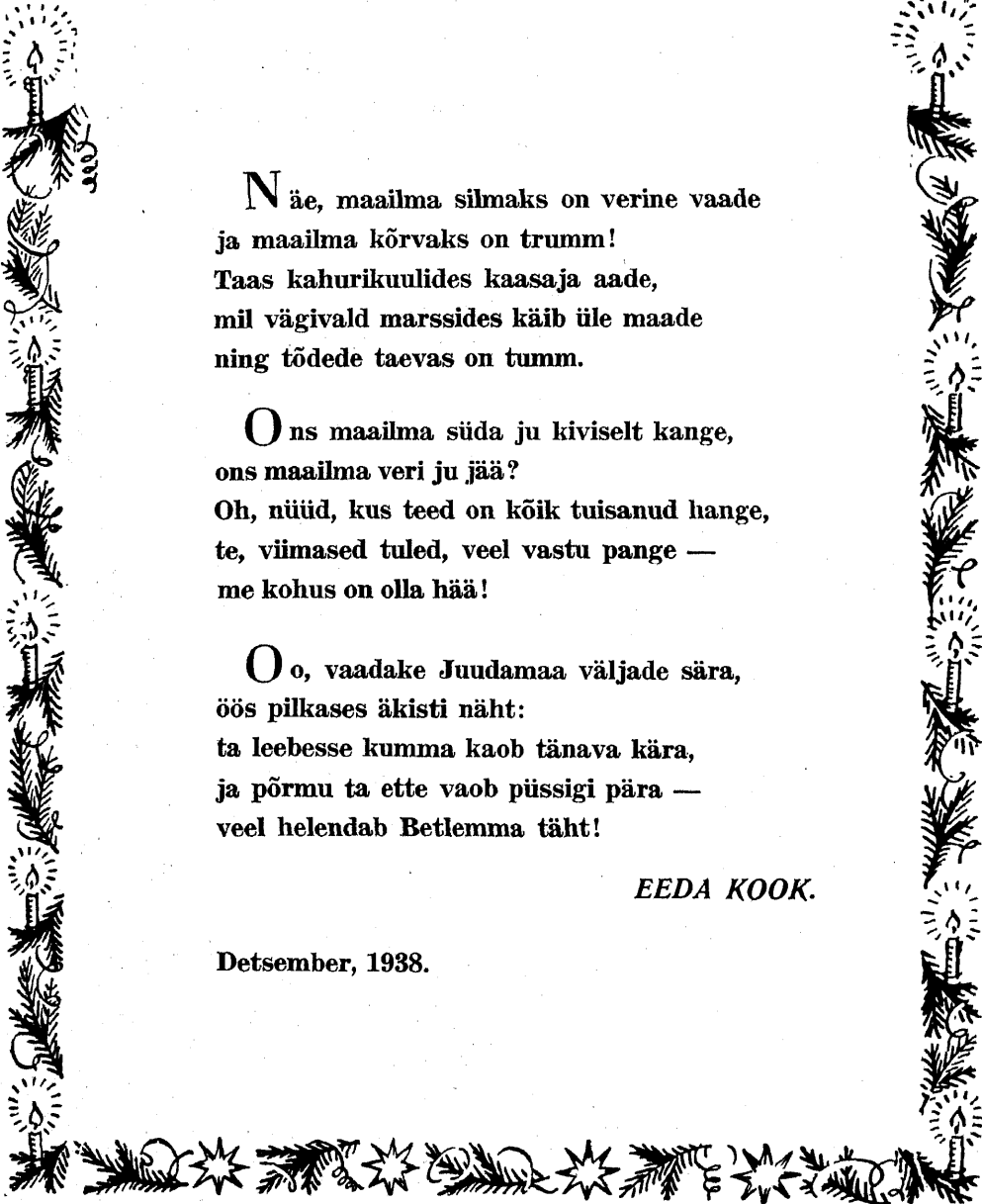
NR. 13

30. DETSEMBRIL 1938

XXII AASTAKÄIK

*Häid pühi
ja edurikast
 uut aastat !*

Näe, maailma silmaks on verine vaade
ja maailma kõrvaks on trumm!
Taas kahurikuulides kaasaja aade,
mil vägivald marssides käib üle maade
ning tõdede taevas on tumm.

Ons maailma süda ju kiviselt kange,
ons maailma veri ju jää?
Oh, nüüd, kus teed on kõik tuisanud hange,
te, viimased tuled, veel vastu pange —
me kohus on olla hää!

Oo, vaadake Juudamaa väljade sära,
öös pilkases äkisti näht:
ta leebesse kumma kaob tänava kära,
ja põrmu ta ette vaob püssigi pära —
veel helendab Betlemma täht!

EEDA KOOK.

Detsember, 1938.

Kultuuriline iseseisvus

Pühitsime iseseisva Eesti kahekümneaastast kestvust. Eriti aga tuletame meelde sel puhul saavutatud võite, mitte üksi sõjalisi ning poliitisi, vaid ka majanduslikke ning kultuurilisi. Peame tunnistama: oleme saavutanud suuri ning otsustavaid võite kõigil aladel, suuremaid, kui oleksime julgenud loota kahekümne aasta eest. Nende võitude hindamisele on pühendatud kõned ja artiklid, sest oma edus peame olema teadlikud, et omandada enesekindlust, iseteadvust ja julgust uute võitude saavutamiseks tulevikus.

Kuid tähtpäeval ei peaks piirduma mitte ainult saavutatud äramärkimisega, vaid juhtima tähelepanu ka seni saavutamatu, sellele, mis tuleb saavutada lähemas tulevikus. Positiivsete ülevaadete kõrval lubatagu ka kriitilist tagasivaadet, mis mitmeti on produktiivsem, olemata selle kõrval mahakiskuv. Hüvede kõrval tuleb juhtida tähelepanu ka puudustele, et neid tulevikus oleks võimalik parandada. Käesolevas olgu juhitud tähelepanu mõningatele iseloomulikele nähetele meie kultuurilise iseseisvuse ja omakultuuri alal.

Vastuvaidlematu iseseisvuse ja sõltumatuse oleme saavutanud küll poliitiliselt, kuid juba majanduslikul alal räägib statistika küllaltki selget keelt väliskapitali osast eesti majanduses ja vähemusrahvuste osatähtsusest meie suurkäitistes. Alles äsja väiketalunikest ja käsitöölisist arenenud ühiskonnas on raske saavutada majanduslikku sõltumatust mõne aastakümnega, kuna puudub vastav kapital. Umbritsevat suurriikide ning senise valitseva kihi kapital on aga liiga tugev, stabiilne ning aktiivne.

Analoogne on olukord kultuurilisel alal. Ka siin püsib noor rahvuslik intelligents alles liig nõrkadel jalgadel, võrreldes selle traditsioonipärandiga, mis säilis maa senistelt valitsejalt ning suurejoonelise ja üha aktiivistuva kultuurpropagandaga, mida harrastavad eriti lähemad suurnaabrid. Selle tõttu pole põrmugi imekspandav, et meie omakultuur on tõeliselt alles lapsekingades ja intelligents maadleb ühelt poolt tsaarivalitsuse ja balti-saksa pärimustega, teisalt Kesk- ja Lääne-Euroopast tulevate uute ideedega, suutmata kõige juures leida oma seisukohta.

Välisorientatsiooni küsimus on olnud pikemat aega üks valusamaid. Leiti küll üksmeelselt, et kannatame liiga ühekülgse orientatsiooni all, et saksa ja vene liig suur mõju meie kultuurilises elus on taunitav, kuid uue välisorientatsiooni suhtes läksid arvamused lahku. Tehti silma prantsuse tuhandeaastasele kultuurile,

räägiti skandinaavia kultuuri sugulusest meie omaga. Lõpuks on vähemalt ametlikult jäänud peatuma inglise orientatsiooni juurde ja inglise keel on saanud koolides esimeseks võõrkeeleks. Loodetavasti avaldab see varsti tagajärgi, tuues vabamaid tuuli ka meie laiemale haritlaskonna vaimlisse ellu, kes ei pruugi oma haridust hankida enam mitte ainult saksa allikaist, mille „erapooletus“ eriti viimasel ajal on otse ennenägematu. Võib-olla jõuab siis ka keskmisele kodanikule aeg, mil maailma suurimad geeniused pole mitte enam vaid Goethe, Kant ja Beethoven, mil tuntakse ka prantsuse muusikat, inglise filosoofiat ja itaalia kirjanikke peale Dante.

Selles suunas on tehtudki edusamme, kuid vanade traditsioonide juured on küllaltki sügaval. Mõnes suhtes on mindud ka liiale, langetud ühest äärmusest teise, ühe kultuuri mõju alt teise rüppe, suutmata mitmekesiste kultuurimõjude viljaka mõju kaudu leida kultuurilist omapära, omakultuuri, mis peaks olema otsingute sihiks. Sellest sihist on anglomaania ja frankomaania täpselt sama kaugel kui kadaklus. Selliste uusorientatsioonidega liialdamise kohta võiks tuua mõningaid näiteid.

Kodukaunistamine on lööksõnaks. Taluhoonete puhul on ametlikkude nõuandjate retsept lihtne: Jahmi-punasega üle vööbata, ukсед-aknad ja nurgad valgeks ning valmis! Sama stiili harrastatakse ka rahvamajade ja koolimajade puhul. Tulemused aga kahjuks pole kuigi meeldivad. Skandinaavia ja soome värvimisstiil ei sobi meie konstruksioonilt ja proportsioonidelt erinevate ehitustega. On võetud üle eeskujud ilma seda meie oludele kohandamata, pole suudetud luua oma stiili.

Liialdamisi esineb eriti ka keele alal. Tahetakse eestistada kõiki ettetulevaid võõrsõnu, ka rahvusvahelisi, nagu see on sündinud suures ulatuses Soomes. Selle eest on hoiatanud juba meie keeleuueenduse eestvõitleja mag. Joh. Aavik. Kui rahvusvaheliste võõrsõnade eestistamises nähakse omapära taotlemist, siis tuleb tähelepanu juhtida küll praegusele „keelepuhastamisele“ Saksamaal. Nii siis mitte omapära, vaid kultuuriproovintslus, mis oma mõttelaadilt on saksa algupära, kaldudes äärmustesse suutmata tabada õiget keskteed. Selliseid liialdusi kohtame siiski vähemal arvil kui vanu kultuuripärimusi, millest oleks juba aeg loobuda.

Uhkustame, et oleme suutnud kiiresti vabaneda vene mõjust. Kuid välismaalane leiab Eestis siiski kindlaid tunnuseid, mis viitavad sellele, et oleme olnud alles hiljuti Vene provints. Need tunnused on sellised, mida me ise vaevalt tähele paneme, niivõrd sügavalt on nad meie hingeellu juurdunud.

Kõigepealt välised tunnused, eriti meie linnade arhitektuuris. Tallinna ja Tartu agulitest küll saame vaevalt lahti paarikümne aastaga, nii venepärasena nad oma ehituselt ka näivad. Kuid Tallinna, Tartu ja veel mõned teised jaamahooned peaksime küll suutma uuendada, luues midagi omapärasemat nende „esindusbarakkide“ asemele. Samuti peaks kord lahti saama ikka veel Toompeal lõmitavast ja panoraami valitsevast katedraalist. Ning ühes nendega peaks kaduma meie tänavatelt ka voorimeeste praegune munder, mis igast kandjast teeb tüüplise sibulavenelase.

Aga asi ei seisa mitte üksi välistunnustes. Ka meie sisemuses elab veel palju venelaslikku. Eriti kummitab Püha Bürokratiust. Ikka veel kohtame inimesi, kes eraelus võivad olla vägagi sümpaatsed, kuid ametivormi riidetuna ja ametikohustusi täites on oma kommetelt ja käitumiselt niivõrd ülbed ja tähtsad, et mõjuvad lausa solvavalt. Veel pole jõudnud meil läbi lüüa Lääne-Euroopas ja Põhjamail valitsev mentaliteet, mille järele ametnik on kohustatud olema võimalikult vastutulelik, viisakas ja lahke, olgu ta siis konduktor, postiametnik või ka liiniauto juht. Meil tunneb iga vormi kandev või ka mittekandev ametimees end olevat nagu mingi kõrgema olevuse, kelle kohuseks on olla võimalikult järsk, vastutulematu ja kõrk. Või peidetakse selle alla oma küündimatust ja ebakompetentsust? Kuigi viimasel ajal olukord selles suhtes palju on paranenud, kipub meil siiski veel rahvas olema ametniku jaoks, mitte ümberpöörduvalt, nagu mujal tsiviliseeritud maailmas. Vene bürokratism istub veel sügavasti me veres.

Veelgi pahem on lugu balti-saksa mentaliteediga, mis juurdub sügavamal meie kultuurelu nähetes, ning millisest vabaneb võib-olla ainult uus põlvkond, kes on lähemas kontaktis inglise kultuuriga. Üks tähtsamaid balti-saksa traditsioonide viljelejaid on kahjuks meie kirik, kelle juures omaaegne „Volkskirche“ ja „Herrenkirche“ probleem seni pole veel leidnud lahendust, kuid kipub siiski kalduma „Herrenkirche“ kasuks. Pole suudetud vabaneda veel saksa pastorite kõõgiuksepolitikast.

Ka üllõpilaskond ning üldse meie haritlaskond pole veel vaba vanasaksa pärimustest. Eriti torkab silma üllõpilaste ning haritlaste vastumeelsus poliitika ja avalikus elus tegelemise vastu, kui see ameti tõttu pole otsekohe kohustuslik. Haritlaskond tunneb end mingi kõrgema kastina või seisusena väljaspool, õigemini ülevalpool rahvast. Meie teadusele on viimase ajani iseloomulik teatav akadeemiline, puhtteoreetiline, eluvõõras joon. Puudub püüeteadust igal juhul viia

kontakti tegeliku eluga, kasutada teadusliku uurimistöö vilja võimalikult praktikas, millist püüet näeme anglosaksi kultuurringkonnas. Järsemate, mõnikord mitte küllalt meelepärast iseloomu kandvate kokkupuudete puhul argieluga ja tegeliku poliitikaga kipub osa meie haritlaskonnast tõmbuma eemale avalikust elust ja sulguma passiivsesse opositsiooni, selle asemel, et oma veendeid katsuda aktiivselt läbi viia. Soovitakse mõistmist „miks suurem osa Tartu intelligentsist on nii passiivselt äraootaval seisukohal, miks ta suhtub pessimistlikult „vanasse“ kui ka „uude“ vaimu, mille kaasakujundamiseks tema tahe ju tegelikult enamasti välja lülitet“ (A. A[nnist] „Akadeemia“ nr. 3. 1938, lk. 186).

Vanade võrkehaliste kultuuripärimuste likvideerimine nõuab aega veel kindlasti aastakümneid. Kuid ka uute voolude suhtes tuleb võtta kindel seisukoht. Riigistruktuurilt ja maailmavaatelt on Euroopa (Venemaa pole kaasa arvestatud) jagunemas kahte teravapiirdelisse ossa: lääne ja põhja liberalistlik-demokraatsed parlamentaaristlikud riigid ja lõuna, keskinida enam-vähem autoritaarriigid, milliste vahel ainsate demokraatidena tšehhid võitlevad oma olemasolu eest. Eesti asub enam-vähem nende tsoonide piiril ja peab valima kummale poole ta kaldub. Seni on see otsustamata. Vabariigi algaastate radikaal-demokraatiale järgnes varsti vapsistlik reaktsoon. Nüüd on tasakaal jalule seatud ja huviga tuleb oodata edaspidist arengut, mis Eestit lähendab ühele või teisele grupile, kes praegu Euroopas võitlevad poliitilise, majandusliku ja kultuurilise ülevõimu pärast, esialgu küll veel rahulikkude vahenditega.

Selle tasakaalu saavutamiseks oleme mõndagi võtnud üle ka autoritaarriikidelt, küll pehmentatud ja redutseeritud kujul. Nii võib märgata teatavat tagasihoidlikku juhi-, õigemini juhtide-kultust, kalduvusi suurteks massesinemisteks ja paraadideks ning teatavaid kitsendusi sõna- ja trükitavabuse alal, võrreldes Vabariigi algaastatega. Nagu need tunnused näitavad, suundub meie sisekord teatava voolude sünteesi poole, arvestades tugevasti ka meie rahvuslikku omapära. Oma kultuuri seisukohast on selline süntees muidugi teretulnud. Tahaks vaid loota, et see „uus vaim“ juurduks sügavale rahva teadvusse, laskmata end kõigutada igasugustest moevooludest ja äärmustest. Selleks on tarvis hoolega panna tähele uute vormide sobivust rahva hingeelule. Alles täiusliku sobivuse korral kujuneb meie riigivorm püsivaks ja vastupanuvõimeliseks. Niihästi Vabariigi algaastate radikalism kui ka vapside autoritaarsuse põhimõtte tuginevad enam moeoludele ja ajastust tingitud maailmavaatelsele murrangule, kui rahva ürgsele hingeelule ja loomulaadile ning osutusid sellistena püsimatuiks.

Sama põhimõtte on maksev ka majanduse ja kultuuri puhul. Mitte välisorientatsioonide vahetamine ja välismõjude mitmekesisus üksi ei loo omakultuuri. Välistõrjumest tuleb kõrvaldada kõik meile orgaaniliselt

Puidu kriisist ja selle vältimise võimalusist

Aegajalt läbistavad ajakirjandust teated hinnangutest loodusvarade tagavarade suuruse kohta, kusjuures ei puudu ka arvestused ja kalkulatsioonid, kui kauaks ajaks ühte või teist nendest inimkonna tarviduste täitmiseks jätkuda võiks.

Kivisöe, mineraalõlide, põlevkivi jt. kõrval on ka metsade kohta vastavaid hindamisi ja kalkulatsioone tehtud, põhjendades neid metsade tagavara-kasutuskölblikkuse, -toogivõime ja kasutamismäära kohta käivate andmetega. Aastast puidu tooki, teiste sõnadega metsade juurdekasvu võrreldes kasutusega, ilmneb, kas kasutamine toimub juurdekasvu, teiste sõnadega protsentide arvel, või metsa, s. t. kapitali vähendamise teel. Viimasel juhul tuleb järeldada, kui kauaks kapitali kasutamiseks jätkub, enne kui saabub lõplik kriis.

Üksikute riikide sellekohased kokkuvõtted annavad ülevaate maailmajagude kohta, need

aga võimaldavad küsimust käsitada ülemaailmses ulatuses ja eriti need lõpptulemused omavad juba saatusliku ilme mitte üksnes üksikute riikide majandusliku, vaid terve inimkonna kultuurilise arengu käigul. Viimaste sajandite jooksul on nii mitmed Euroopa riigid puidu kriisiid all kannatanud, kuid need omasid ajutise ilme, piirdusid võrdlemisi kitsaste aladega, riiuates mõõdaminevalt kohaliku elanikkonna majanduselu, ja lahenesid sageli juba veoolude korraldamise, uute liiklemisabinõude tarvitusele võtmise (aurikud, raudteed, kanalid jne) ja viimases astmes rahvusvahelise kaubanduse arenemisega. Varematal aegadel aitasid sageli ka poliitilised murrangud selleks kaasa, nagu see korduvalt meie kodumaa piirides toimus. Metsa puudus ilmes alati tihedalt asustatud, viljakates maakohtades, kus mets põllunduse huvides hävitati. Valitses maal rahu, kasvas elanikkude arv ja vähenes mets,

võõras ja soodsad mõjud kasutada ära vastavalt meie oludele ja mentaliteedile. Välismõjud olgu vaid äratuseks ja eeskujuks omapärase kultuuri loomisel, mitte aga selle suuna-andjaks ega elementideks.

Omakultuuri all pole siin mõeldud mitte muuseumiesemete kopeerimist ja vanade kommete elustamist endisel kujul. Vanavara jääb vanavaraks, ta ei vasta oleviku nõuetele. Ka pastlakultuuriga pidime kaua aega võitlema, enne kui jõudsime arusaamisele, et pastel pole vana-Eesti jalanõu, vaid teorjuse-aigne vaesusest tingitud hädaabinõu. Samuti kipub lugu olema rahvariitete ja rahvatantsudega. Rahvariit ta täpsel etnograafilisel kujul saame ja võime kanda ikka ainult pidupäevadel, igapäevaseks tarvitamiseks ta praegu ei sobi. Kuid rahvariitide elementide kohandamise vastu nüüdisaja nõuetele vaidlevad mõned ringkonnad energiliselt, see olevat rahvariitide „moondamine“ ja näotuks tegemine. Tähendab — pidul kandke ürgset rahvarõivast, kuid töö juures ja argipäevadel tarvitage endiselt praegust, eriti maal sobimatut linnalikku rõivastust, selle asemele, et kanda nägusat rahvuslike elementide kasutamise kaudu loodud riietust. Sama lugu on rahvatantsudega ja kommetega. Neil puudub orgaaniline side praeguse rahvapõlvega, sellepärast kujuneb nende harrastamine muul juhul kui

peale teatavate pidustuste, vaid janditamiseks. Võiks mõelda sellele, et ka rahvatantse kuidagi kohandada oleviku nõuetele.

Nii siis — omakultuuri ei saa luua ka mitte muuseumiesemete väljatoomise abil, muuseumist saab kasutada vaid teatavaid elemente. Rahvusliku kunsti ja kultuuri alad on laiad, ettemääramatud. Sellepärast peab loominguvaladus olema piiramatult, haarama kogu maailma kultuurimõjusid, kui selle abil vaid luuakse omapärast ja isiklikku, mis kuulub rahvale samuti kui loojale. Kitsarinnalise arusaamise järele omakultuuri oleks taunitavad sellised silmapaistvad isikud eesti kunstnike ja kirjanike seas, nagu Viiralt, Tuglas või Tobias, sest nad ei kasuta eesti vanavara oma loominguks.

Nii ei tule omakultuuri kaitsta mitte üksi ajalooliste provintsiärimuste ja välisorientatsioonide eest, vaid ka muuseumiorientatsiooni eest. Noor-eestlaste „olgem eestlased, kuid saagem ka eurooplasteks“, pole veel tänapäev kaotanud oma mõtet. Kuid siiski olulisem oleks praegusel hetkel rõhutada vastupidist: „olgem eurooplastad, aga saagem ka eestlasteks!“

Poliitilisele iseseisvusele peab järgnema ka majanduslik ning kultuuriline iseseisvus. Sellepärast on olemas vaid üks kultuuriorientatsioon: eesti orientatsioon!

kuid sõdade puhul kujunes asi vastupidiselt: elanikkude arvulise vähenemisega kattusid põllundusalad metsaga. Rootsi valitsuse ajal, 1637. a., arvestati Liivimaa põllumaid 2871 $\frac{3}{4}$ adramaa piirides, 50 a. rahuaja kestel, 1688. a. oli nende suurus 6221 $\frac{7}{8}$ adramaad. Pärast rüüstavat Põhjasõda, 1725. a. piirdus see 3825 $\frac{5}{8}$ adramaaga, suurenedes järgneval rahuajal pidevalt, jõudes 1875. a. 8595 $\frac{5}{8}$ adramaa piirideni.

Praegu on olukord selline, et need riigid, kes kestva metsakriisi all kannatavad selles mõttes, et nende metsad ei suuda oma tarvidust täita, seda suurema raskuseta kaubavahetuse alusel sisseveo kaudu korraldavad. Ainult erakordsetel juhtudel, nagu näit. viimase Maailmasõja ajal, süvenes puidukriis kohati niivõrd, et ta häirivalt ja isegi halvavalt end tunda andis.

Võiks arvata, et mainitud olukorras puudub alus maailma puidukriisi lähenemise kartuseks, kui aga ligemalt peatuda ülemaailmse puidubilansi juures, kujuneb väljavaade küllalt tõsiseks. Selgituseks kasutagem mõningaid arvulisi andmeid: maakera üldpindalast kattub ainult 6,6% metsa ja võsaga, maakera kuivast maast aga 22,1%, põllunduslikult kasutatavate maade osajagu on vastavalt 5,03% ja 19,7%. Maakera üldist metsaala suurust arvestatakse ümmarguselt 3 miljardile ha-le, kuid sellest on ainult 2,2—2,3 miljardit ha kasutuskõlblikud või kasutuseks kättesaadavad. Sellest omab Euroopa 9,4%, Aasia 27,6%, Aafrika 10,9%, P.- ja L.-Ameerika 48,2%, Austraalia ja Okeania 3,9%. Lehtpuumetsad esinevad 64%-ga, okaspuumetsad 35%-ga. Majanduslikult tähtsamateks on jaheda ja parasvöö piirides asuvad okas- ja lehtpuumetsad maakera põhjapoolikul.

Suur-Britannia ja N. Vene valduses on kummalgi ümmarguselt 21% maakera metsadest, nendele järgnevad Brasiilia 13,4% ja P.-Ameerika Ühendriigid 9,1%. Peale N. Vene omavad Euroopa riigid (ilma asumaadeta) kõik vähem kui 1% maakera metsaalast.

Väga olulise tähtsuse omab asjaolu, et umbes 15% kõigist maakera metsadest püsiva kasutamise põhimõttel majandatakse, teiste sõnadega kasutus toimub juurdekasvu piirides, valdav enamus aga, ja nende hulgas P.-Ameerika Ühendriigid, Kanada, N. Vene majandavad oma metsi ekspluateerivalt või isegi röövmajanduse kohaselt ja see tekitab kõige rohkem muret tuleviku suhtes, sest just P.-Ameerika näitab kujukalt, kui kiirelt ja põhjalikult metsade hävitamine toimuda võib. Kõigist tulunduslikult tähtsatest okasmetsadest asub P.-Ameerikas 40%, Euroopas ainult 22%. 400 milj. ha okaspuumetsa asuvad Kanada ja Ühendriikide territooriumil, kuid P.-Ameerika Ühendriikide metsade aastast juurdekasvu hinnatakse 120 milj. tihumeetrile, kuna aga aastane kasutusnorm ületab 680 milj. tm

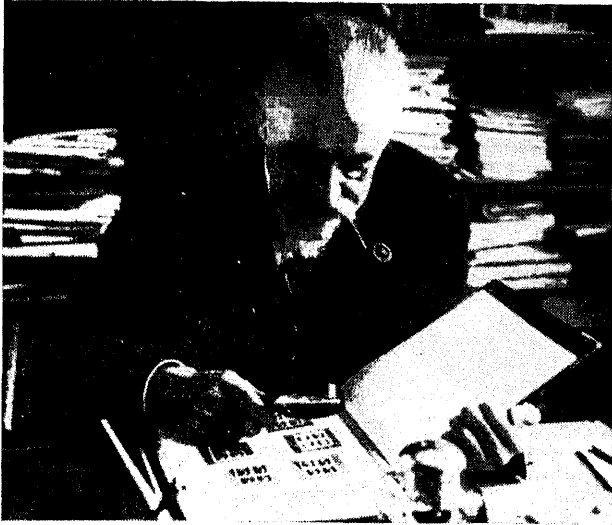
aastas. Kestab vahekord toogi ja kasutamise vahel sääraselt edasi, siis on P.-Ameerika metsad juba ligema 30 a. möödumisel põhjalikult hävinenud. Väikese ettekujutue ajalehe paberi tarvitamise määrast Ameerikas annab tõik, et „New York Sunday Times“ ühe numbri trükkimiseks vajab paberit, mille valmistamiseks kulub 90 ha metsa.

Arvestuste tulemused, mis eriti P.-Ameerikale peatset ja põhjalikku puidukriisi saabumist ennustavad, on maailma puidukriisi suhtes kannatlikumad, kuid ka see arvatakse ligema 100 a. jooksul saabuvat.

Kuigi kõiki sellekohaseid arvestusi ja kalkulasioone ei saa täie kaaluga võtta, ei või neid ka kergel käel kõrvale lükata ja kui võtta neid hoiatusena, siis kerkib üles küsimus, milliste abinõudega oleks võimalik seda ähvardavat hädadohtu vältida või vähemalt vähendada, sest selles pole kahtlust, et puidu kriis ülemaailmses ulatuses tähendaks inimkonnale katastroofi, mille ulatust ja järeltõlget raske on ette kujutada. Vähemalt nüüdseid asjaolusid mõõdupuuks võttes. Teoreetiliselt võiks küsimusele tulla puidu tarvituse piiramine, kuid tegelikud andmed näitavad, et viimase poolesaja aasta jooksul see keskmiselt 1 $\frac{1}{2}$ % võrra aastas on suurenenud. Puidu aseainete leidmisel ei ole tagajärjed seni kuigi suured: arvestatakse, et umb. 15% puidu tarvitusest aseainetega täitmisele võiks tulla, samuti võiks puidu kasutusea pikendamine ainult vähestel kasutus-aladel nimetamisväärsed tulemusi anda, kuna näit. tselluloosi ja paberi kasutusega juba nüüdki umbes 1000 a. piiridega arvestatakse. Varematest kriisiaegadest on teada, et leidis nupukaid mehi, kes reklameerisid ja müütasid vahendeid, mis pidi puu kasvu mitmekordistama ja kriisi sel teel lahendama, teoreetiliselt oleks ju metsa pinnase rikastamine toitainetega võimalik, et saavutada puude hoogsamat kasvu, tegelikult on aga selle teostamine vajatavas ulatuses väljaspool võimaluse piire. Praktiliselt teostatav ja küllalt tõhusate tagajärgedega on maaparanduse ja metsa hooldamise kaudu saavutatavad tagajärjed puude kasvu kiirustamise alal. Suuremaid tagajärgi annab metsa kasutusea lühendamine, samuti metsauuendamiseviiside rakendamine, millede kohaselt vahenditult järgneb uus metsapõlv vanale, kusjuures pinnase toogivõime kõige täielikumalt kasutatakse nii noore metsa tiheduse kui ka puuliikide valiku kaudu.

Tõhusamaks kõigist mainitutest osutub aga metsaala suurendamine praeguste eba- ja vähetootvate maaalade arvel. Näiteid sellisest tööst suuremas ulatuses leidub minevikus ja käesolevas ajastus. Euroopas on Prantsusmaa suuri tulemusi 19. sajandis saavutanud. Metsa hävitati seal umb. 1 milj. ha, kuid sama sajandi kestel

Meie professorid väljaspool auditooriume

PROF. DR. MED. A. PALDROK
on vabadel tundidel innukas margikorjaja.

on ka 1,1 milj. ha eba- ja vähetootvaid maid metsastatud ja seda peamiselt eraalgatusel. Esikohal on Landes'i departemangu metsastamine 85% ulatuses, 704630 ha suuruses, mis moodustab senini suurima metsamassiivi Kesk- ja Lääne-Euroopas.

Saksamaa on samuti oma metsaala pidevalt viimase 70 a. jooksul suurendanud ja kavatsusel on metsuvuse senist protsenti 28 pealt tõsta 40%-ni, et vabaneda puidu sisseveo vajadusest. Inglismaa on pärast Maailmasõda asunud suurejoonelise metsastamise ülesande teostamisele, mis võimaldaks häda korral vähemalt 3 aasta kestel oma koduse metsaga läbi ajada. Kuid kõik need mainitud tööd ja kavatsused ületab P.-Ameerika presidendi Roosevelt'i metsastamise

DR. PHIL. NAT. E. ÖPIK
käib kogu perekonnaga õngeritva vibutamasa.

kava, mis ette näeb 10 aasta kestel 25 milj. ha suuruse maa-ala metsastamist, kuigi mitte kompaktse massiivina. 1600 km pikkuse ja 160 km laiuse vööna peab mets läbistama Ühendriigid, alates põhjas Kanada piirist ja lõppedes lõunas Tehhase piiriga.

Kava kohaselt istutatakse mets 100 ühesuunalise 30 m laiade ribadena, mis vahelduvad umb. 1½ km laiade metsastamata vöödega. Põhjjustatud on see hiigeltöö lähema mineviku röövmajandusest, sest endised maa-alad, mis metsa alt vabanedes andsid aastas kuni 3 lõikust ilma väetamist või puhkust nõudmata, on nüüd muutunud viljatuiks liivaväljadeks, kaotades hoolimata metsahävitamise tagajärjel oma loomuliku värskuse, huumusetagavara ja kaitse päikese ja tuulte eest. Sademed ei suutnud auramisel tekkinud niiskuse kadu täita, põhjavee seis langes taimestikule kättesaamata sügavusse, suuremate veekogude pind alanes mitmete meetrite võrra ja endistest jõgedest jäid kuivad jõesängid järele. 1934. a. suur põud ja tormid lõpetasid seda hävitustööd, mida inimese hoolimatus oli ala-

PROF. DR. PHIL. J. MARK
tegeleb vabal ajal mesilinnukestega.

nud. Liiv hakkas laiadel aladel liikuma, mattes endise kultuuri jäljed oma alla, tungides elumitesse ja kuhjades linnatänavatele. Kariloomad tapeti massiliselt, et neid mitte nälga lasta surra ja ainult kiire abistamise teel hoiti katastroofi-line näljahäda ära.

Metsastamisega tahetakse vähendada tuulte mõju 20—30% võrra ja auramise määra umbes 30% võrra. Metsastamise kulud on arvestatud 75 milj. dollari piirides, istutamisele tuleb umb. 3 miljardit tamme-, saare-, jalaka-, männi- ja kuusetaimet.

PÜHADE

KIRJANDUSLAUD

Meie suuremad kirjastused on jõululaulale saanud terve rea väärtuslikke kingitusi raamatute näol. Jõulurõõmu on valmistanud meile meie oma populaarsemad kirjanikud, samuti ka välismaised.

Rohkesti algupärandeid on ilmunud „Noor-Eesti“ kirjastusel. Nimetame neid allpool üksikult.

A. Gailit „Karge meri“. Romaan. Hind Kr. 3.75.

Siin kujutab autor ühe kaugema, eraldatud ja omapärase kommetega saare elu. Tegelaste elu ja iseloom on kujutatud varjundirikkalt, veenvalt ja usutavalt. Stiil on viimistletud ja värviküllane. Kaas ja rikkalikud sisuillustratsioonid kunstnik Johanilt.

K. A. Hindrey „Loojak“ I. Nõid. Ajalooline romaan. 166 lk. Hind Kr. 2.75.

Selles raamatus viib meid autor muistsesse eesti iseseisvusaega. Autor kirjeldab siin õige mitmes teises dis ja mitmete tegelaste kaudu nõia küsimust. Esimeses peatükis tutvume täiusliku nõia tüübiga, kes omab võimeid kauge maa tagant manada sõjaväed kohale ennast vabastama. Siin rajab autor sündmuste käigu telepaatilisele mõtete edasiandmise hüpoteesile. Teises peatükis kirjeldab ta isehakanud nõia kuhu, Musta Meegot, kes trikkide abil püüab panna teisi uskuma oma võimesse. Nõidade kujutuse taustaks valitud ajalooline miljöo on äärmiselt kirev ja täis üllatavaid sündmusi ja seiklusi. Hindrey vaatlused on psühholoogilised, peened ja elavad.

K. A. Hindrey „Loojak“ II. Lembit. Romaan. See romaan on jätk Loojak I „Nõiale“.

Ka siin on kirjeldatud eestlaste iseseisvuse eest võitleva sangarliku Lembitu teotsemisaega. See raamat annab elava pildi tolle ajastu usulisest, sõjalisest ja moraalsetest kommetest. Sõnastus on varjundirikas, isikupärane ja tihe.

A. Mälik „Mere tuultes“. Novellikogu.

See A. Mälgü novellikogu sisaldab neli pikemat novelli. Siin kujutab ta jälle rannarahva elu. Kahes novellis on meid tagasi viidud kauge minevikku, mil inimesed, rannaseadused ja õigused erinesid tänapäeva omadest.

Novellid oma käsitluslaadilt on tihedad ja kunstikipsed.

Jaan Kärner „Öösiit kumavad linnad“. Romaan.

See romaan kujutab talurahva lahtijuurdumist maast pärast 1905. aasta veriseid sündmusi ja nende kannatuste ning pettumusterikkaid kohanemiskatseid mitmesuguseis kodu- ja Venemaa linnades. Seoses sellega osutab kirjanik väärilist tähelepanu ka suurele murrangule, mis sama aja jooksul toimub eesti külalühiskonnas nende öösiit kumavate linnade mõjul ning survel.

A. Jakobson „Oktoobrituul“ II. Romaan.

Romaan „Oktoobrituul“ II (kolmas köide sarjast „Igavesed eestlased“) kujutab endast otsesest jätku samanimelise romaani esimesele osale, mis ilmus käesoleva aasta kevad-hooajal. Tähtsamad tegelased, koht ja aeg on samad. Peatähelepanu on juhitud Justus Kubelikule, kelle õnnetusi kirjanik selles raamatus eeskätt kujutab. Meie silme ette laotab siin kirjanik terve perekonna eludraama, mida kirjanik suure psühholoogilise usutavusega kirjeldab.

Oskar Luts „Mälestused“ 10.

Selles kümnendas mälestustekogus jätkab kirjanik Maailmasõja tagala elu kirjeldamist, alates 1915. a. ja edasi kuni suue Vene revolutsiooni esimeste puhanguteni. Tegevustik areneb peamiselt Varssavis. Elavalt

ning tabavalt kujutab O. Luts tsaaririigi armee tagalaelu, enamikult heatahtliku huumoriga, kuid on ka sarkastiline, kui nõuab seda olukord.

R. Roht „Inimsaatused“. Romaan.

Psühholoogiline romaan, milles käsitletakse inimsaatusete kujunemist tegelaste iseloomu ja imbruskonna mõjul. Suur armastus muutub inimhinge keerdkäikudes suureks kannatuseks ja puruneb lõpuks täiesti, kuna sealt, kust ei võidud oodatagi, tärkab uus armastus, mis kannab elu. Teos sisaldab palju sügavaid hingeelulisi tähelepanekuid.

Peet Vallak „Lambavarga Näpsi lorijutte“. Groteskide ja humoreskide kogu.

Peet Vallaku uus groteskide ja humoreskide kogu sisaldab üle 20 lühijutu, mille hulka kuuluvad ta piibujutud jne. Neis torkab autor tänapäevainimesi ja -nähteid väga mitmekülgsest ja terava sülega.

Teost kaunistavad A. Kollomi kaas ja rikkalikud originaal-puugravüürid.

E. Hiir „Palgest palgesse“. Luuletustekogu.

Autori kaheksas luuletustekogu, see on vaatluste, elamuste ja vestluste raamat. Isik, loodus, ühiskond ja nende sügavamad vahekorrad on selle värsikogu käsitlusalaks.

Kunstnik E. Kollomi kaas ja rikkalikud originaal-puugravüürid. Luksupaber.

P. Viiding „Elu asealne“. Romaan.

See on P. Viidingi esimene romaan. Seni oleme tunnud P. Viidingut novellimeistrina ja luuletajana.

Noor-Eesti kirjastusel ilmunud tõlgetest võiks nimetada läti kirjaniku Ed. Virza „Taevaredellit“ ja vene kirjanikku L. Tolstoi „Anna Karenina“ I tõlget. Ka on veel samal kirjastusel ilmunud F. Ederberg ja E. Pässsi, „M. J. Elseni elu ja töö“, ja Mait Metsanurga „Kutsutud ja seatud“ II trükk.

Eesti Kirjanduse Seltsilt on ilmunud jõululaulale järgmised teosed:

Aino Kallas. „**Surmav Eeros**“. Kogutud teoste III anne.

Pealkiri „**Surmav Eeros**“ sarnaneb ingliskeelsele väljaandele ja sisaldab „**Hundimõrsjat**“ ja „**Barbara von Tiesenhäusenit**“.

Maailmakirjanduse sarjas on samal kirjastusel ilmunud:

Henrik Ibsen. „**Peer Gynt**“. Dramaatiline luuleteos.

M. Underi värsstõlge norra keelest. Maailmakirjandus nr. 3. Hind 4 kr.

„**Peer Gynt**“ on maailmakirjanduse kuulsamaid teoseid ja ta peakuju esindab iseloomuliku inimese tüüpi. Ikka ja jälle tuuakse teos lavale ja ta on tähelepanu äratanud muusikas ja filmis. Seda põhjustab ta sisu hoogne sündmusrikkus ja mõtte- tihedus. Meie parema värsimeistri sule alt tulnuna on ta eesti keeles omaette kunstitöö.

Stendhal „**Punane ja must**“. I. Romaan. Tõlkinud Joh. Semper. Maailmakirjandus nr. 4. Hind 4 kr.

Romaan Napoleoni järelajast Prantsusmaal, mille peategelaseks on vägevuse ja suuruse igatsusega täidetud puusepa-poeg. Ta ei näe enda ja sangarlike tegude vahel muud kui sobiva juhuse puudumist ja on valmis ennem tuhandele surmale silma vaatama kui karjäärivõimalusest loobuma. Võõra abielu pühadus, armastava naise tunded — kõigest sellest rühib ta hoolimatult üle. See on teoses keskendavaks jooneks, kuid tühtlasi saame ka laia, mitmekesise ja väga elavalt pingelise pildi tolleaegsest Prantsusmaast.

A. Aspel. „**Valk Prantsuse esseid**“. Tõlge.

See on valimik kõige hiilgavamaid ja kuulsamaid näiteid Prantsuse essekirjandusest, mis Prantsusmaal on arenenud kõrgele tasemele. Valimik alatakse esseekunsti algataja Montaigne'iga ja lõpetatakse France'iga.

A. Sang. „**Heinrich Heine**“. Suurmeeste Elulood. Nr. 45. 160 lk. Hind 1 kr. 50 s.

Heine on lüürik, kelle värsid on saanud kogu inimsoo ühisvaranduseks ja kes on mõjutanud meiegi luule kujunemist.

L. Anvelt. „**Aristoteles**“. Suurmeeste Elulood. Nr. 44. 144 lk. Hind 1 kr. 50 s.

Vana aja universaalsemaid teadlasi, kelle nimi veel poolteist tuhat aastat peale surma elab edasi. Loo- gika rajajana, reaalteaduste suure uurijana ja mõteteadlasena tunneme teda tänapäevani.

A. Tonska. „**Thomas Woodrow Wilson**“. Suurmeeste Elulood. Nr. 43. 136 lk. Hind 1 kr. 50 s.

Rahvasteliidu isa, fanaatiline ra- hu eest võitleja ja Rahvasteliidu idee kandja ning elluviija.

A. Hanko. „**Admiral Nelson**“. Suurmeeste Elulood. Nr. 46. 160 lk.

Inglise rahvuskangelane. Kuul- saim lahingumees meredel, kelle jul- gus, kohusetunne ja isamaa armas- tus aitas Inglismaad võita Napo- leoni.

W. Durant. „**Lood filosoofia ajaloo**st“ IV, V. Tõlkinud A. Kaal ja L. Anvelt. Elav Teadus 82/83. Hind 2 kr.

W. Durandi teos on hiilgavaks näiteks arusaadava ja lausa kaasa- kiskuva filosoofia ajaloo kohta. Au- toril on võime suurte mõtlejate juu- res esile tõsta just nende aktuaal- seid külgid ja neid panna vastama ka praegust maailma erutavaid filo- soofilisi, eetilisi ja ühiskondlikke kü- simusi.

Marandi. „**Nüüdse Hiina alused**“. Koostatud Hiina autori Tang Leang-Li järgi. Selles raamatus kirjeldatakse just viimase aja sündmusi. Teose huvitavust peaks tõstma asjaolu, et nende sünd- muste vaatlejaks hiinlane ise.

Kirjastus O.-Ü. „**Loodus**“ saadab jõululauale rea teoseid.

Kõigepealt tuleb selle kirjanduse teostest nimetada hiljuti palju ele- vust tekitanud auhinnatud teoseid.

Karl Ristikivi „**Tuli ja raud**“. Romaan. Kroonitud I au- hinnaga. 463 lk. Hind Kr. 6.50.

See on perekonnaromaan selle sõna paremas tähenduses. On kuju- tatud keskmiist inimest, tõelist nii, et saadud kujutus kaasa kisub, põnev on ja inimlikult huvitav. Kirjaniku stiil on realistlik, ja mõõtupeidav. Mõne üksiku lausega annab ta süga-

vaid iluõistmisi ja meeoluvärvin- guid.

Leida Tigane. „**Seitse past- lapaari**“. Romaan. Kroonitud II au- hinnaga. 320 lk. Hind Kr. 4.60.

Peategelaseks on siin noor tüd- ruk, kes oskab elu vaadelda teatava huumoriga. Teda ei vaeva elumõtte otsimine ega ühiskondlikud problee- mid. Ometi vaatleb ta elu ennast ja ta pisisündmusi teravalt.

Läbiligenud võib raamatu panna käest rahuliku tundmusega, et ma- ilma elu on enam-vähem korras, et nalja ja lusti saab alati, kui on vaid naljategijaid.

Elmar õun. „**Unustatud nai- sed**“. Romaan. Kroonitud II au- hinnaga. 320 lk. Hind kr. 4.60.

Elmar õuna peategelaseks on tubli töökas naine, keda elu on mand- riit viinud saarele ja kus ta hambad risti püüab kohaneda uuele elule ja uutele kommteele. Mees sõidab maid ja meresid mööda, üksinda kasvatab ta lapsi, ehitab maja, künnab, äestab, kalastab jne.

Mardikas „**Tint**“. Romaan. Kroonitud III auhinnaga. 340 lk. Hind kr. 4.90.

Siin kirjeldatakse ametkondade seemist olukonda täis karjääritse- mist ning kartust oma leivapalukese eest. Siin esitatud miljöö on uudne ja avab meile igapäevase elu jälle uuelts perspektiivilt.

Nobeli lauraatidest il- mub jõuluks:

J. Galsworthy. „**Patriitsla- ne**“. Romaan. Inglise keelest tõlki- nud M. Sillaots. Hind 3 kr. 75 s.

Looduse kroonistest romaanidest ilmub:

Lion Feuchtwanger. „**Ine- tu hertsoginna**“. Romaan saksa kee- lest. Tõlkinud O. Kangilaski.

H. Valtonen. „**Asenaine**“. Ro- maan. Soome keelest tõlkinud A. Ränk.

Luksusväljaandes ilmuvad jõulu- lauale maailmakirjanduse suurmeiste- rite väärtuslikumaid teoseid.

G. Flaubert. „**Madame Bo- vary**“. Romaan. Prantsuse keelest tõlkinud M. Sillaots.

J. Bojer. „Kaotatud kodu“. Romaan. Norra keelest tõlkinud A. Lemberg.

R. Dorgelès. „Puuristid“. Romaan. Prantsuse keelest tõlkinud M. Sillaots.

Ühiskonna ja Õigusteaduse sarjast ilmub:

F. Toomus. „Konstantin Päts ja Eesti riigi reformi aastad“. 200 lk.

Mehed, maad ja mered sarjast ilmub:

Sir Francis Younghusband. „Looduse süda“. Hind kr. 3.40.

Thomas Daring. „Loodusvarade jahil“. Hind 3.60.

Memuaarseeriade sarjast ilmub: R. H. B. Lockhart. „Sõja ja revolutsioonigaegsel Venemaal.“

Peale selle ilmub jõululauale veel V. Vaga toimetatud „Üldise Kunstiajaloo“ 9. ja 10. vihk, millega see 1000 lk. luksuslik köide lõpeb. Neil päevil tuleb ka trükist Ernst Särkava „Kogutud Teoste“ III vihk.

Eesti Kirjastus Kooperatiivi kirjastusel on ilmunud jõululauale:

Marta Sillaots „Neli saastust“. Romaan.

Romaani sihiks on kujutada meie aja haritud eesti naist mitme iseloomult erineva esindaja kaudu, ja vaadelda igatiht neist probleeme lahendamata ja oma elu korraldusel.

August Jakobson „Uus inimene“. Romaan.

Romaani peategelane on esimese põlve linnaharitlane, kes kannatab nii vaimult kui ka kehaliselt liiga suure murrangu tagajärjel, mis on tekkinud ülemineku tõttu ühest keskkonnast teise.

Enn Kippel „Issanda koerad“ I ja II. Romaan.

Romaanis käsitletakse meie hõimude — liivlaste ristiusku heitmist 13. sajandil, mida koos maa vallutamise ja toimetati tule ja mõõgaga.

Jaak Käerner „Pidu kestab“. Romaan.

Autor võtab siin vaatluse alla omariikluse selle ajastu, mis meil tuntud „majandusliku tõusuaajana“ kõigi tema hüvede ja pahedega.

Rudolf Sirge. „Häbi südamel“. Romaan. Romaan tegeleb väärikasvatuse ja valekujutlustetõttu hingelisse ummikusse jooksud töötavate noorte eluprobleemega.

Leida Kibuvits. „Rist ja Rõõm“. Novellid. Autori kaas ja sisellustratsioonid. Hind kr. 3.75.

Põhjamaade romaanide sarjast ilmuvad:

Herman Bang. „Isamaatud“. Romaan. Taani keelest tõlkinud A. Antik.

Olav Duun. „Juviklased“ I—III. Romaan. Norra keelest tõlkinud A. Hanko.

Sigfrid Siwertz. „Selambid“. Romaan. Rootsi keelest tõlkinud E. Raudsepp.

Akadeemilise Kirjastus Kooperatiivilt on ilmunud jõululauale järgmised teosed:

Prof. dr. phil. A. Koort — „Sissejuhatus filosoofiasse“ 315 lk., Hind 8 kr.

Prof. O. Sild. „Eesti Kirikuluu“, 284 lk. 2 kaarti, 151 pilti. Hind 3.50.

Kauaaegse töö tulemus selle ala eriteadlaselt. Ainuke kirikuajalugu, mis seda küsimust käsitab vanemast ajast olevikuni.

Teos on varustatud rikkalikult piltidega ja kaartidega.

Dr. pharm. N. Weiderpass „Retseptuuri Põhijooned“, lk. 582. Hind 7.50. 165 joonist ja hulk ta- beleid.

O. Lahet „Läti riigi tekkimine ja tunnustamine“, 160 lk. Hind kr. 3.

Teos annab huvitava ülevaate meie naaberriigi mineviku kohta. Ta mineviku võitlused ja päevamured, mis nii väga sarnanevad meie omadele on siin leidnud elava kirjelduse.

Peale eelpoolnimetatute on samal kirjastusel soovitada veel jõululauale terve rida teaduslikke väljaandeid nagu J. Vasar. J. Sepa ja O. Liivi koostatud „Eesti majandus- ajalugu“, Piip, „Tormine aasta“ jt.

Tänavu auhinnati ülikoolis 60 tööd

Tänavu oli esitatud üliõpilaste poolt üldse 91 tööd. Neist auhinnati ainult 60, kuna 31, seega $\frac{1}{3}$, jäi ilma auhinnata ja nende tööde ümbrikud põletati pidulikult aktusel. Säärase hulga ümbrikude põletamist ei ole- vat aula seni veel näinud. Eriti tihedaks oli kujunenud hindamissõel õigusteaduskonnas finantsõiguse alal, kus 16 tööst läks tulle 13. Ka kriminaalõiguse alal oli määratud tule- söödaks 3 töö ümbrikud, samuti riig- õiguse alal 3 ja Rooma õiguse alal 2 tööd.

Usuteaduskonnas esitatud jutlus- test läks põletamisele 4. Seevastu arstiteaduskonnas auhinnati kõik tööd, kusjuures peale 3-me anti välja kõik esimesed auhinnad. Siin oli ka vaid üksikutele teemadele esitatud 2 tööd, enamusele aga üksainus.

Ka filosoofiateaduskonnas anti välja vaid esimesed auhinnad peale ühe teise auhinna ning ainult 1 töö teemale: „Mingi valla ajalugu“ läks tulle.

Matemaatika-loodusteaduskonnas anti välja kõigi esitatud tööde eest

esimesed auhinnad ja ainult üks põ- letati ära.

Põllumajandusteaduskonnas jäi auhinnata 2 tööd ja majandusteadus- konnas üks töö.

Välja anti kogusummas 38 esi- mest auhinda, 12 teist ja 10 kolman- dat. Üliõpilasorganisatsioonide järgi langesid auhinnad alljärgnevalt: „Eesti Üliõpilaste Seltsile“ 13, neist 10 esimest, „EÜS Põhjalale“ 6, neist 3 esimest; „EÜS Liivikale“ 6, neist 4 esimest; „EÜS Raimla“ 4, neist 3 esi- mest; „EÜS Veljesto“ 3, kõik esime-

B. LUIK
stud. pharm.

B. LUSTIG
stud. med.

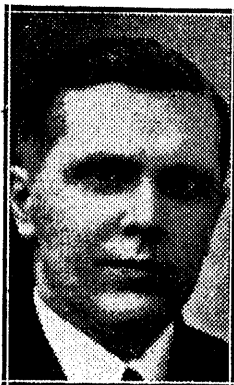
E. VOLKE
stud. rer. oec.

N. LEPIKSAAR
stud. rer. nat.

V. RAAM
stud. phil.

J. SEERU
stud. jur.

J. KÄÄR
stud. jur.

E. JÄRVESOO
agr.

A. LIEBMANN
stud. phil.

A. KORE
stud. agr.

sed. Nendele järgnevad „Korp. Vironia“ ja „Korp. Fr. Liviensis“ samuti 3-ga, kusjuures neil mõlemal on 2 esimest. Kaks auhinda said „Eesti Naisüliõpil. Selts“ (mõlemad esimesed); „Korp. Rotalia“ ja „Korp. Ugala“ (teised ja kolmandad auhindad). Ühe auhinna on saanud „Korp. Indla“, „Korp. Filiae Patriae“, „Korp. Sakala“, „ÜS. Concordia“, „Korp. Limuvia“ ja „Korp. Fr. Estica“. Organiseerimatud üliõpilased on saavutanud 10 auhinda, neist 5 esimest.

Usuteaduskonnas.

Teemale: „Madude osa soome-ugri usundeis“ märgusõnaga „Madu pettis mind ja ma sõin“, tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. theol. Evald Saag (EÜS).

Samale teemale märgusõnaga „Vellekene, ellekene jne.“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. theol. Johannes Leppassaar (EÜS) Veljesto).

Jutlus teksti üle „Rooma 7, 15—25 ühes eksegeetilis-homileetiliselt põhjendatud dispositiooniga“ märgusõnaga „Simul peccator et justus“ esimese jutluse auhinna vääriliseks. Autor: stud. theol. Hindrik Pihl (EÜS).

Jutlus sama teksti üle märgusõnaga „Laul templi trepil“ tunnustati esimese jutluse auhinna vääriliseks. Autor: stud. theol. Karl Lipping (EÜS).

Jutlused sama teksti üle märgusõnadega „Ecce homo“, „Paulus“, „Isa, ma olen pattu teinud“ ja „Ultimus“ ei ole auhinna väärilisteks tunnustatud ja ümbrikud nende märgusõnadega põletati ära.

Õigusteaduskonnas.

Teemale: „Asjade tähtsamaid liigitusi rooma õiguse arengloos (res Mancipi — res nec Mancipi; res Mobiles — res Immobiles) märgusõnaga „Libripens“ tunnustati kolmanda au-

hinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Eugen Tarkpea.

Samale teemale märgusõnaga „Res pretiosiores“ tunnustati kolmanda auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Nikolai Jallajas (EÜS Põhjala).

Samale teemale märgusõnaga „Pyrrhos“ tunnustati teise auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Karl Aun (EÜS).

Samale teemale märgusõnaga: „Antiquae subtilitatis lidibrium“ ja „Nga“ ei ole auhinna vääriliseks tunnustatud ja ümbrikud nende märgusõnadega põletati ära.

Samale teemale märgusõnaga „Sapientia sat“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Ilmar Roots (Korp! Vironia).

Teemale: „Teotamine kehtivas Kriminaalseadustikus (KrS-s)“ märgusõnaga „Hannes“, „Ananas“ ja „Exceptio veritatis 2“ ei ole auhinna väärilisteks tunnustatud ja ümbrikud nende märgusõnadega põletati.

L. ENARI
stud. rer. nat.

E. ORU
stud. jur.

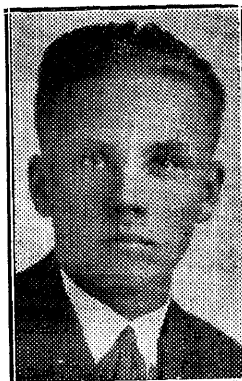
B. IMELIK
stud. pharm.

A. KOSKEL
stud. med.

K. JÄRVESOO
stud. agr.

V. SAAR
stud. jur.

V. PEDAK
stud. pharm.

L. LUTS
stud. med.

J. EEK
stud. pharm.

K. VEEM
stud. theol.

Samale teemale märgusõnaga „Iniuria“ tunnustati teise auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Albert Peegel (Korp! Rotalia).

Samale teemale märgusõnaga „Existimatio“ tunnustati teise auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Valfrid Saar.

Samale teemale märgusõnaga „Onus probandi“ tunnustati kolmanda auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Villibald Kangro (Korp! Ugala).

Teemale: „Riikide suksessioon“ märgusõnaga „Homo politicus“ tunnustati kolmanda auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Leonhard Veski (EÜS Põhjala).

Samale teemale märgusõnaga „Siiski“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Erich Moor (EÜS).

Teemale: „Maksu kindlaksmääramine (tuvastamine) Maksustamiskorralduse seaduse (MKS) järgi“ märgusõnadega „Nullum vectigal sine lege“, „Avo“, „Spectator“, „Fiscus“,

„Onus suum cuique“, „Revident“, „Maksukohuslane“, „Maksustaja“, „Benesh“, „Certa pecunia“, „Edasi“, „Stud. jur.“ ja „Vähe lootust“ ei ole auhinna väärilisteks tunnustatud ja ümbrikud nende märgusõnadega põletati ära.

Samale teemale märgusõnaga „Õiglaselt määratud maks“ tunnustati teise auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Arnold Peets (EÜS).

Samale teemale märgusõnaga „Legaaluse printsiip“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Väino Lang (EÜS).

Samale teemale märgusõnaga „Lex generalis“ tunnustati teise auhinna vääriliseks. Autor: stud. jur. Elfriede Oru (Korp! Indla).

Tartu Linna poolt Jaan Tõnisson'i 60 a. sünnipäeva puhul asutatud auhinnatöö teemale: „Demokratismi põhimõte Eesti Vabariigi põhiseadustes“ märgusõnaga „Vox populi, vox Dei“ tunnustati kolmanda auhinna

vääriliseks, määrates auhinna 50 kr. Autor: stud. jur. Arnold Tonska (EÜS Põhjala).

Samale teemale märgusõnadega „Ly“, „Habeat sua fata“ ja „Vox“ ei ole auhinna väärilisteks tunnustatud ja ümbrikud nende märgusõnadega põletati ära.

Samale teemale märgusõnaga „Oleme demokraadid“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks, määrates auhinna ükssada viiskümmend (150.—) krooni. Autor: stud. jur. Mart Haavisto (EÜS Põhjala).

ÜS Raimla Vilistlaskogu poolt Jaan Rumma nimelise auhinnatöö teema: „Riigivanema ja Vabariigi Presidendi instituut Eesti konstitutsioonilises õiguses“ märgusõnaga „Hic Rhodus, hic salta“ ei ole auhinna vääriliseks tunnustatud ja ümbrik selle märgusõnaga põletati ära.

Samale teemale märgusõnaga „Peremees majas“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks, määrates au-

E. KIRS
stud. med. vet.

L. YLLÖ
agr. stud. jur.

K. PÄRNA
stud. rer. nat.

H. PRIMA
stud. med.

K. AUN
stud. jur.

J. LÄÄTS
stud. med.

E. TALLMEISTER
stud. med.

A. PEEGEL
stud. jur.

JÜRI KRISTJAN
agr.

L. LUIK
stud. pharm.

hinnaks 150 krooni. Autor: stud. jur. Linda-Karin Ruus (EÜS Veljesto).

Arstiteaduskonnas.

Teemale: „Sõrmejoonestiku näidiste jaotus eestlastel“ märgusõnaga „Daktüloskoopia“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Gleb Lindvet (Korp! Frat. Estica).

Teemale: „Lihaskoe tekkimine amnionis“ märgusõnaga „Amnion“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Liidia Luts (Korp! Filiae Patriae).

Teemale: „Väävlisvesinikkäärimisest ja selle põhjustajaist Eesti ravimudades“ märgusõnaga „Bacillus cereus“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Hillar Priima (Korp! Vironia).

Samale teemale märgusõnaga „Peloid“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Eugen Tallmeister (EÜS).

Teemale: „Askorbiinhappe eritamisesest türeotoksikooside puhul“ märgusõnaga „Mikromega“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Lembit Norviit (EÜS Põhjala).

Teemale: „Sella turcica ehituse muutused“ (Närvikliiniku materjali põhjal) märgusõnaga „Sella turcica“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Lydia Riives (ENÜS).

Teemale: „Nahakapillaaride resistentsusest närvikava perifeersetes haiguste korral“ märgusõnaga „Petchia“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Ernst Raudam (EÜS Raimla).

Teemale „Paralüüsi ravimise resultaadid Vaimuhaiguste - kliiniku andmete järgi“ märgusõnaga „Malaria tertiana“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Bruno Lustig.

Teemale: „Hääle- ja kõnelushäirete erivormide esinevus Tartu kooli-

ealistel lastel“ märgusõnaga „Prognosis pessima“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Elmar Siirde (EÜS Põhjala).

Teemale: „Heksamiini lahuste valmistamisest ja sterilimisest“ märgusõnaga „Meteenamiin“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. pharm. Leopold Kuik (Korp! Frat. Livienensis).

Korp! Harjola Vilistlaskogu poolt esitatud auhinna töö teemale: „Uurimusi rahvuslikest ravimisviisidest ühes Eesti kihelkonnas“ märgusõnaga „Quercus robur“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks, määrates auhinna 100 krooni. Autor: stud. med. Juhan Reimaste (EÜS).

Samale teemale märgusõnaga „Se non e varo e ben travato“ tunnustati teise auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. Jaan Lääts. (ÜS Concordia).

Samale teemale märgusõnaga „3759“ tunnustati teise auhinna vääriliseks.

E. PÕLDRE
stud. phil.

J. LEPPASAAR
stud. theol.

G. LINDVET
stud. med.

M. HAAVISTO
stud. jur.

L. NORVIIT
stud. med.

riliseks. Autor: stud. pharm. Jaak Eek.

Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogu Liidu poolt esitatud auhinna-
töö teemale: „Haigeilt ja batsillikandjailt isoleeritud corynebacterium diphtheriae tüüpide ja virulentsuse määramine“ märgusõnaga „diphtheria“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. pharm. Boris Imelik (Korp! Frat. Livienis).

Rohuteadlaste Koja poolt esitatud auhinna-
töö teemale: „Müügilolevate eeterlike õlide väärtusest vastavalt Eesti farmakopöale“ märgusõnaga „Anatol“ tunnustati teise auhinna vääriliseks. Autor: stud. pharm. Boris Luik (Korp! Frat. Livienis).

Samale teemale märgusõnaga „Olea aetherea“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. pharm. Valentin Pedak (ÜS Raimla).

Tuberkuloosi Vastu Võitlemise Sihtasutise poolt esitatud auhinna-
töö teemale: „Uurida tuberkuloosi nak-
kuse levimist lahtise tiisikushaigega
kokkupuutuvate 0—15 aasta vanuste
laste juures ühes sotsiaalhügieenilise
olukorra kirjeldusega“ märgusõnaga
„phthisis pulmonom“ tunnustati esi-
mese auhinna vääriliseks, määrates
auhinna 150 krooni. Autor: stud.
med. Aleksander Koskel (EÜS).

Filosoofiateaduskonnas.

Teemale: „Vabadus ja kord kee-
les“ märgusõnaga „Vox populi...“
tunnustati esimese auhinna väärili-
seks. Autor: stud. phil. Elin Põldre.

Teemale: „Keskaegne ehituskunst
Eestis ja tsistertslaste mungaordu“
märgusõnaga „Citeaux“ tunnustati
esimese auhinna vääriliseks. Autor:
stud. phil. Vilhelm Raam (EÜS).

Teemale: „Mingi Eesti kihelkonna
ajalugu Suure Põhjasõjani“ märke-
sõnaga „Müks“ tunnustati esimese
auhinna vääriliseks, andes temale
Peeter Põllu nimelise auhinna. Au-
tor: stud. phil. Lembit Kulbin (EÜS
Veljesto).

Teemale: „Materiaalse väärtus-
eetika eelduste ülevaatlik analüüs“
märgusõnaga „Cronus ceudos“ tun-
nustati teise auhinna vääriliseks. Au-
tor: stud. theol. Konrad Veem
(EÜS).

Eesti Üliõpilasseltside Vilistlasko-
gude Liidu poolt esitatud auhinna-
töö teemale: „Mingi valla ajalugu“ märke-
sõnaga „Carpe diem“ ei ole au-
hinna vääriliseks tunnustatud ja
ümbrik selle märgusõnaga põletati
ära.

Juuditeaduste Seminari poolt esi-
tatud teemale: „Juutide elukutsete
ajalugu Eestis lähtudes majandus-
likkudest põhjustest ja ideelistest
alustest“ märgusõnaga „248“ tun-
nustati Juuditeaduste Seminari auhinna
100 kr. vääriliseks. Autor: stud. phil.
Abe Liebmann (Korp! Limuvia).

Matemaatika-loodusteaduskonnas.

Teemale: „Mõne Eesti maakonna
turbasammalde (Sphagnaceae) floo-
ra“ märgusõnaga „Kolmas septem-
ber“ tunnustati esimese auhinna vää-

riliseks. Autor: stud. rer. nat. Leo-
nid Enari (EÜS).

Teemale: „Kahe kodumaise süs-
teemis lähidase selgroogse anatoomia
ja bioloogia võrdlus“ märgusõ-
naga „Madrik“ tunnustati esimese
auhinna vääriliseks. Autor: stud.
rer. nat. Nina Lepiksaar.

Teemale: „Põhja-Harjumaa (Tal-
linnmaa) maa-asulastik“ märke-
sõnaga „Eluruum“ tunnustati esi-
mese auhinna vääriliseks. Autor:
stud. rer. nat. Karl Pärna.

Teemale: „Ahelmurdude aren-
dustest“ märgusõnaga „Keelatud in-
tegraal“ ei ole auhinna vääriliseks
tunnustatud ja ümbrik selle märke-
sõnaga põletati ära.

Põllumajandusteaduskonnas.

Teemale: „Loomulik ja kunstlik
metsauendus ja selle tulemused N.
metskonnas“ märgusõnaga „Metsa-
mees“ tunnustati esimese auhinna
vääriliseks. Autor: stud. rer. for.
Albert Milk (ÜS Raimla).

Samale teemale märgusõnaga
„Ultimus“ ei ole tunnustatud auhin-
na vääriliseks ja selle märgusõnaga
ümbrik põletati ära.

Teemale: „Saaremaa vikat“ märke-
sõnaga „Ora et labora“ tun-
nustati esimese auhinna vääriliseks. Au-
tor: stud. agr. Aino Kore (ENÜS).

Samale teemale märgusõnaga
„Murelik põllumees“ tunnustati kol-
manda auhinna vääriliseks. Autor:
agr. Leo Kents.

Teemale: „Tüvemädanikkude kah-

V. LANG
stud. jur.

H. PIHL
stud. theol.

J. ROOTS
stud. jur.

L. RIIVES
stud. med.

E. MOOR
stud. jur.

K. LIPPING
stud. theol.

A. MILK
stud. rer. for.

L. RUUS
stud. jur.

L. KULBIN
stud. phil.

J. REIMASTE
stud. med.

E. SAAG
stud. theol.

E. SIIRDE
stud. med.

A. PEETS
stud. jur.

E. RAUDAM
stud. med.

justusi mõnest metskonnast“ märgusõnaga „Trametes“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: agr. Jüri Kristjan.

Teemale: „Meie peekoni kvaliteet ja selle parandamise võimalused“ märgusõnaga „Põhjanaan“ tunnustati teise auhinna vääriliseks. Autor: stud. med. vet. agr. Evald Kirs (ÜS Liivika).

Samale teemale märgusõnaga „The highest quality“ tunnustati kolmanda auhinna vääriliseks. Autor: stud. agr. Jaan Vatter (Korp! Rotalia).

Teemale: „Piimakarja puhastamine mõne linna või piimatalituse piimaga varustamise piirkonna talundis“ märgusõnaga „JM“ tunnustati kolmanda auhinna vääriliseks. Au-

tor: stud. agr. Jüri Siitam (ÜS Liivika).

Teemale: „Eesti põllumajanduse tasuvuse muutuvus 1932—1936 (incl.) ja selle muutuvuse põhjus“ märgusõnaga „Maatulunduslik tulu“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: stud. agr. Karl Järvesoo (ÜS Liivika).

Samale teemale märgusõnaga

„Sfinks“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Autor: agr. stud. jur. Leonid Yllö (ÜS Liivika).

Samale teemale märgusõnaga „Nisi nullius“ tunnustati kolmanda auhinna vääriliseks. Autor: stud. agr. Leo Tiik (Korp! Vironia).

Samale teemale märgusõnaga „PNWS“ ei ole auhinna vääriliseks tunnustatud ja ümbrik selle märgusõnaga põletati ära.

M. Wühner'i kapitali arvel ülesseatud auhinna töö teemale: „Põlluviljade saakide tõus maaparandustööde mõjul“ märgusõnaga „Melior“ tunnustati M. Wühner'i kapitali III liigi esimese auhinna vääriliseks. Autor: agr. stud. jur. Leonid Yllö (ÜS Liivika).

Eesti Üliõpilasseltside Vilistlaskogude Liidu poolt ülesseatud auhinna-

töö teemale: „Eesti põllumajanduse mehhaniseerimine võimalusi“ märgusõnaga „... ei ole kerge“ tunnustati esimese auhinna vääriliseks, määrates auhinnaks 150 krooni. Autor: agr. Elmar Järvesoo (ÜS Liivika).

Majandusteaduskonnas.

Teemale: „Riigivõimu interventsiiooni probleem rahvamajanduspoliitikas (XX sajandil)“ märgusõnaga „Panacea“ tunnustati kolmanda auhinna vääriliseks. Autor: stud. rer. oec. Egon Rodima.

Samale teemale märgusõnaga „Usk endasse“ ei ole auhinna vääriliseks tunnustatud ja ümbrik selle märgusõnaga põletati ära.

Kirjastus o.-ü. „Looduse“ poolt ülesseatud auhinna töö teemale: „Tar-

tu raamatu kirjastamise, levitamise ja kauplemise keskuseks Eesti iseisvuse ajal“ märgusõnaga „Fiat lux“ tunnustati teise auhinna vääriliseks, määrates auhinnaks 100 krooni. Autor: stud. jur. Jaak Seeru (ÜS Raimla).

Akadeemilise Ühistegevuse Seltsi auhinna töö teemale: „Piimatühistuste kulud meil ja mujal“ märgusõnaga „Eris“ tunnustati teise auhinna vääriliseks, määrates auhinnaks 60 krooni. Autor: jur. Jaan Käär (Korp! Ugala).

Prof. N. Köstner'i poolt annetatud auhinna töö teemale: „Eesti krooni devalvatsioon“ märgusõnaga „Salus publica suprema lex est“ tunnustati I auhinna vääriliseks, määrates auhinnaks 300 krooni. Autor: stud. rer. oec. Ernst Volke (Korp! Sakala).

Uued teemad

Ülikooli aastapäeval kuulutati välja 1938./39. õppeaastaks järgmised auhinna tööde teemad.

Usuteaduskonnas.

Uue Testamendi usuteaduse alalt: Uue eesti piiblitõlke vastavus algtekstile Uue Testamendi osas (Briti ja Välismaa Piibliseltsi väljaanne 1938). Süstemaatilise usuteaduse alalt: Sören Kierkegaardi kirikuarvustuse dogmaatilisi aluseid. J u t l u s: Jutlus teksti üle: Jesaja 42, 1—8 ühes eksegeetiliselt põhjendatud dispositsiooniga.

Õigusteaduskonnas.

Haldusprotsessi alalt: Haldussuva kohtulik kontroll. Tsiviilõiguse alalt: Õigustoimingu tingimused. Õiguse üldõpetuse alalt: Normide kehtivus ajas. Tartu Linna poolt Jaan Tõnisson'i 60 a. sünnipäeva puhul asutatud auhinna töö teema: Riigiõiguse alalt: Kodanikuvaldade õiguslikud tagatised Eesti õiguskorras ja nende areng.

Arstiteaduskonnas.

Hambahaiguste alalt: Hambakaarise sagedus ja profülaksi võimalused Eestis. Kohtuarstiteaduse alalt: 3-aminofaalhappe-hüdrasiidi väärtusest verd tõestava vahendina. Tervishoiu alalt: Maaleiva uurimine. Lastehaiguste alalt: Imikute surevus Tartus, selle põhjused ja abinõud surevuse vastu võitlemiseks. Ki-

rurgia alalt: Võrdlevaid andmeid naha alkoholdesinfektsiooni ja zephiroldesinfektsiooni tulemusist kliiniliselt ja bakterioloogiliselt Tartu Ülikooli 1. ja 2. Haavakliiniku andmeil. Farmakoloogia alalt: Raua sisaldus kodumaa tähtsamates toiduainetes. Vähi Vastu Võitlemise Seltsi poolt esitatud auhinna töö teema: Vähihaiguse operatiivse ravi tulemusist Tartu Ülikooli haavakliinikute andmeil. Tuberkuloosi Vastu Võitlemise Sihtasutise poolt esitatud auhinna töö teema: Tuberkuloosi esinemine ja selle vastu võitlemine Tartu linnas Eesti iseisvuse ajal. Auhinnaks on määratud 150 krooni.

Eesti Emadekaitse Ühingu (Tartu osakond) poolt esitatud auhinna töö teema: Elukutse mõju rasedusele ja sünnitusele. Auhinnaks on määratud 100 krooni.

Rohuteadlaste Koja poolt esitatud auhinna töö teema: Kuiva õhuvoolu abil toatemperatuuris valmistatud droogide väärtuse võrdlus harilikul kuivatusviisil saadud droogide väärtusega. Auhinnaks on määratud 250 krooni.

Eesti Üliõpilasseltside Vilistlaskogude Liidu poolt esitatud auhinna töö teema: Sünnitusabi Eestis viimase viie aasta vältel. Auhinnadeks: Kr. 300.—. Esimene auhind Kr. 150. Töö esitamise tähtaeg 1. okt. 1939.

Eesti akadeemiliste Naiste Ühingu poolt esitatud auhinna töö teema: Kasvajad naistehaiguste osana Eestis. Auhinnaks on määratud 200 krooni. Töö esitamistähtaeg 1. november 1939.

Filosoofiateaduskonnas.

Eesti keele alalt: Pronoomenid N. murdes (soovitatav võtta mõni Võrumaa kihelkonna, setu või keelisaarte murre).

Kreeka filoloogia alalt: Thukydides'e ajaloo ühe raamatu tekstikriitiline analüüs.

Rahvaluule alalt: Eesti matuskommete ülevaade.

Eesti ja naabermaade ajaloo alalt: Eesti rahvusliku ärkamisliikumise maa-alaline levik kuni a. 1882. Eeskätt statistiliste andmete põhjal 1860-ndate aastate palvekirjade-aktsioonide, Eesti Aleksandrikooli komiteede, Eesti Kirjameeste Seltsi, kolme esimese eesti üldlauupeo ja eesti ajakirjanduse leviku kohta.

Etnograafia alalt: Mingi Eesti kihelkonna rahvapärane majandus ja tehnika.

Eesti Üliõpilasseltside Vilistlaskogude Liidu poolt esitatud auhinnatöö teema: Mingi valla ajalugu. Auhindadeks: Kr. 300.—. Esimene auhind Kr. 150.—. Töö esitamistähtpäev 1. okt. 1939.

Juuditeaduse Seminari poolt esitatud auhinnatööde teemad: a) Tannaitliku kirjanduse ajalooliste allikate väärtus prosopograafiliselt kujutatuna ühe tannaiidi põhjal; b) „□ □ 'i“ ajalugu ja väärtuse-mõju piibli ja tannaitlikus kirjanduses. Auhindadeks on määratud Kr. 50.—.

Matemaatika-loodusteaduskonnas.

Geomeetria alalt: Lihtsaim tõestusist Legendre'i lausele väikeste sfääriliste kolmnurkade kohta.

Meteoroloogia ja geofüüsika alalt: Kahemõõtmelise koondus- (konvergens-) joone iseloomustavaid omadusi madalrõhu alades.

Taimefüsioloogia alalt: Eestis kultiveeritavate kartulisortide mugulate permeaablusest.

Geoloogia ja paleontoloogia alalt. Ühe Eestis esineva mineraali ja selle geoloogilise esinemise kirjeldus.

Loomaarstiteaduskonnas.

Koduloomade anatoomia alalt: Soolised tunnused kassi vaagnaluudel.

Histoloogia ja embrüoloogia alalt: Mao soolekannali pinnareljeefi arenemine veise või lamba loodetel.

Kirurgia alalt: Statistiline ülevaade teaduskonna haavakliiniku patsientuurist 1919—1938 incl., silmas pidades rahvamajanduslikku külge.

Üliõpilaskonvent „Ü. S. Raimla“ Vilistlaskogu poolt esitatud auhinnatöö teema: Sigade punataud N. maakonnas viimase 10 a. jooksul. Auhinnaks on määratud kr. 150.—.

Põllumajandusteaduskonnas.

Metsakorralduse alalt: Kraavitamise mõju puude juurdekasvule N. metskonnas.

Mullateaduse alalt: Kodumaa fosforiit väetisainena.

Taimikasvatuse alalt: Valge mesiku põllumajanduslik tähtsus.

Agraarpoliitika alalt: Seemnekartulikasvatuse arenemise võimalusi Eestis.

M. Wühieri kapitali arvel. 2. liigi auhinnatöö teemad: a) Tähtsamate põldtaimede kasvatamise areng Eestis alates 18. sajandist. Töö esitamistähtaeg 1. okt. 1939; b) Mulla lubjaseisund ühes L.-Eesti maakonnas (välja arvatud Petserimaa). Töö esitamistähtaeg 1. okt. 1940. a. (mullateaduse alal). 3. liigi auhinnatöö teema: Milline talundi korrastussüsteem on võimaldanud viimase 5 a. jooksul suurimat tasuvust (agrarökonoomia alalt). Töö esitamistähtaeg 1. okt. 1939. a.

Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liidu poolt esitatud auhinnatöö teema: Noorkarja söötmisnormid ja nende rakendamine vähemalt kuues meie sugulava karjas. Töö esitamistähtaeg 1. nov. 1939. a. Auhinnaks on määratud Kr. 200.—.

Ühing „Eesti Lihaekspordi“ poolt esitatud auhinnatöö teema: „Meie seakasvatuse praegune seisukord ja tema arenemisvõimalused põllumajanduses.“ Töö esitamistähtaeg 1. okt. 1939. Auhinnaks on määratud kr. 500.

Majandusteaduskonnas.

Majandusgeograafia alalt: Kaupade vedu Eesti raudteedel seoses linlikkude keskuste kaubandusliku tegevuse ja iseloomuga.

Kaubanduse alalt: Peekoni ja selle kõrvalsaaduste töötlemine ning turustamine.

Majandusõiguse alalt: Segamajanduslikud ettevõtted Eestis.

Eesti Ühistegelise Liidu poolt esitatud auhinnatööde teemad: a) Ühistegelise kutseharidus (Eestis ja teistes maades); b) Autoritaarsete riikide suhtumine ühistegevusse. Auhindadeks on määratud parimale tööle kummagi teema alal à Kr. 200.—. Täiendavalt auhindadele on Liidu poolt määratud 1939. aastaks 100-kroonine preemia Tartu Ülikooli üliõpilase parimale auhinnatööle, mis käsitleb ühistegevust.

Akadeemilise Ühistegevuse Seltsi poolt esitatud auhinnatöö teema: Tarbijasühistu käitismajanduslik analüüs. Auhinnaks on määratud 100 krooni.

TARTU ÜLIKOOLI JA TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI ÕPPEJÕUDUDEST KOOSNEVAD KASIPALLIMEESKONNAD.

Professorid võistlesid

Laupäeval, 10. detsembril peeti ülikooli võimlas meie oludes omapärane ja väga huvitav käsipallivõistlus. Kohtusid Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli õppejõudude korv- ja võrkpallimeeskonnad. Võistlustele, mis kujunevad traditsioonilisteks kahe ülikooli õppejõudude vahel, oli annetatud kaks rändkarikat: võrkpalli võitjale Tallinna Tehnikaülikooli rektori poolt ja korvpalli võitjale Tartu Ülikooli rektori karikas. Karikad jäävad jäädavalt sellele meeskonnale, kes on suutnud karikaid võita kümme korda.

Üritus oli ülikooliringkondades äratanud elavat huvi; kinnist võistlust oli tulnud jälgima palju Tartu Ülikooli õppejõude ja nende perekonnaliikmeid, kes huviga elasid kaasa mängudele.

Võistlused avas kehalise kasvatuse instituudi juhataja prof. B. Jürgens, kes tähendas, et neil võistlustel pole tähtis võit, vaid nad on kontakti loomiseks Tartu ja Tallinna ülikooli õppejõududele. Võistlused toovad ergutust ka kehalise ala arendamiseks, mis vaimse töö kõrval kipub unustusse jääma.

Sellele järgnes võrkpallivõistlus Tallinna Tehnikaülikooli rektori karikale. Tallinna õppejõude esitasid: prof. P. a r t s, v. ass. V e s k i n. ass. L. a u l, abij. V e a n e s, abij. R a i d-

n a ja labor. Kull. Tartul mängisid: prof. K a a r d e, prof. R i d a l a, v. ass. Y l l ö, abij. N õ m m e o t s, v. ass. V e s t r e ja n. ass. H a n k o.

Mängu algul Tallinna õppejõud ei leia end ja annavad Tartule kergelt punkte. Peagi paraneb tallinlaste mäng ja geimi lõpp on juba päris nauditav ja lõpeb Tartu eduks 15:6.

Teiseks geimiks tuli tallinlastel mängu R o e s ja Tartul dr. K ä r s n a. Nüüd läks mäng tasavägiselt huvitavaks. Päästeti nii mõnigi, algul päris lootusetu näiv pall, mis tõi publikusse elavust ja kohati imestushüüdeidki. Kui 1. geimil näitas häid surumisi tartlane Yllö, siis 2. geimil oli hea tallinlane Kull, kelle mõnigi surumine raksatas päris pommina põrandale. Geimi lõpp ja seega ka geim kuulus tallinlastele tagajärjega 15:9.

Kolmanda geimi algus on tasavägine, kuid siis paneb Tartu end maksma Yllö surumiste ja meeskonna heade ülepea-servidega ja võidavad geimi 15:6; seega kogu huvitava mängu 2:1. Mäng üldiselt küündis „tudengite“ A kl. tasemeni, kuna õnnestunud pealt- ja ülepeaservide protsent võiks olla liiduklassimeeskondadelegi eeskujuks.

Järgnes korvpallivõistlus, Tartu Ülikooli rektori rändkarikale. Tallinnal mängisid: prof. A. P a r t s,

abij. V. R a i d n a, ass. H. L a u l, abij. A. M a r t e n s, labor. A. K u l l. Tartul: prof. A. Ö p i k, ass. L. Y l l ö, met. insp. A. K ä r s n a, ass. E. V a r i k o ja abij. R. N õ m m e o t s.

Juba mängu algul kasutab Tartu meeskond korvi all varitsetavat Yllö't, kes saavutab järjest mitu korvi. Ka Tallinn teeb omalt poolt juhuslikest läbimurretest paar korvi. Üldiselt on tallinlaste kokkumäng parem tartlaste omast, kuid nad kiirustavad pealevisetega ja sellepärast ebaõnneustub neil palju viskeid. Mängu tulevad Tallinnal Roes ja Tartul Niller. Mäng paraneb nüüd tunduvalt. Poolajale minnakse Tartu kasuks tagajärjega 25:22.

2-sel poolajal muutub mäng temporikkamaks. Tallinn, parema koostöö arvel, jõuab Tartule järele ja asub juhtimagi 28:27. Nüüd kasutab Tartu aga jälle hästi Yllö't, kes teeb mitu korvi järjest. Siit edasi saavutavad mõlemad meeskonnad korve vaheldumisi, kus ei puudu ka lõbusad vahepalad. Nii visatakse mõnigi „surmkindel“ pall otse korvi alt mööda. Lõpuks saavutab tartlane Yllö, keda tallinlased oleksid pidanud paremini katma, veel paar korvi ja Tartu on võitnud ka korvpallivõistluse tagajärjega 43:36.

Üliõpilaskonna käsipalli esivõistlustelt

Tartu üliõpilaskonna käsipallivõistlused, mis jätkusid laupäeval, 26. novembril, valmistasid suure üllatuse: tänavune kindlam meistritiitli aspirant A kl. võrkpallis „Ü. S. Raimla“ kaotas „Ü. S. Liivika“ meeskonnale.

Selle „Raimla“ ootamatu kaotusega on nüüd kõigil kolmel favoriidil üks kaotus: „EÜS-il“ (kaotas „Raimlale“), „Korp! Frat. Estica“ (kaotas „EÜS-le“) ja „Raimlal“ (kaotus „Liivikale“). Raske on siin ette näha võitjat, kuid seniste mängude põhjal võib siiski meistriks ennustada kas „EÜS-i“ või „Raimla“t.

„Liivika“ üllatusmeeskonnal on aga ees veel raske kohtumised „Korp! Frat. Estica“ ja „EÜS-i“ meeskondadega.

„Ü. S. Raimla“ mängis oma tavalises koosseisus: surujad Issak, Sisask, Jõgar ja tõstjad — Teder, Hanko ja Piilberg.

„Ü. S. Liivika“ üllatusmeeskonnas mängisid surujad: L. Yllõ, Kiis ja A. Yllõ ja tõstjad — Ümarik, Pürge, Hendrikson.

„Ü. S. Raimla“ meeskond, kes seni on alati esitanud julget ja liikuvat mängu, algas seekord kurjakuulutavalt loiult. Vastast alahinnates ei pöörata aga sellele tarvilist tähelepanu ja tänu ainult Issaku julgetele surumistele suudetakse 1. geim võita 15:10.

„Liivika“, teades, et neil nüüd midagi kaotada pole, algavad 2. geimi väga hoogsalt. Kuna „Raimla“ surujad Jõgar ja Sisask suruvad seekord eriti aralt ja kuidagi nagu väsinultki: nende löökidel puudub vajalik teravus ja tugevus. Surumismäng on ju pealetungi-mäng ja kui pealetung on arg, siis kaitsjad võivad ise asuda pealetungile. Nii juhtuski — „Liivika“ pareerinud „Raimla“ surumiskatsed hooga tagamänguga, asub ise julgelt pealetungile. Yllõ surumised lajatakse ikka tugevamini ja kindlamini „Raimla“ poolele maha. Et ka „Raimla“ servid ebaõnnestuvad, võidab 2. geimi „Liivika“ tagajärjega 15:9. Oodatakse huviga otsustatavat geimi: kas „Raimla“ suudab end kokku võtta? Kuid üllatuslikult hakkab jälle „Liivika“ atakeerijaks; pealegi on kõik „Liivika“ surujad hoos. Kui esimestel geimidel oli „Raimlal“ nõrk pealetungi-mäng, siis lisandub viimasel geimil ka krobeline kaltsemäng: lastakse pall üle sõrmede, ei peeta kohti ja „Liivika“ võidab 3. geimi suurelt 15:3.

Õhtu teinegi mäng, naiste B kl. võrkpall oli samuti tasavägine. Kohtusid „E. N. Ü. S.“ ja „Korp! India“ naiskonnad.

Esimene geim läheb kuni 10 punktini tasavägiselt, siis rebivad „E. N. Ü. S.-i“ kuus, Miitra, Eenpalu, Härmä, Varik, Pedussaar, Maaser, ette ja võidavad geimi 15:10.

Teist geimi algab „India“ naiskond hästi ja peagi on seis 11:2. Nüüd saab ka „E. N. Ü. S.“ punkte; kuid „India“ naiskonna lõppspurt kindlustab nelle geimi 15:9. Kolmas geim algab tasavägiselt, kuid siis „E. N. Ü. S.“ teeb krobelisi surumisi ja „India“ haarab intsiatiivi. Indiaensise Raudsepa platseeritud surumised toovad nelle vajalised punktid ja võidu 15:12.

„E. N. Ü. S.-il“ surus hästi ja tugevasti Miitra. „Korp! India“ võidukas naiskond: Randlep, Kaebus, Maurer, Raudsepp, Uula ja Gavrilov (kpt.).

Järgnes meeste A kl. korvpall, kus „Korp! Frat. Estica“ meeskond võitis „Corp. Fr. Aeterna“t“ 43:35. Poolaeg 24:17. Mäng oli alguses tormakas, tehti rohkesti sööduvigu ja möödaviskeid. Teisel poolajal hakkab „Estica“ rahulikumalt ja kindlamini mängima ja võidab; kuid et „Korp! Frat. Estical“ mängisid meeskonnas liiduklassi mängijad, loetakse võitjaks „Corp. Fr. Aeterna“.

B kl. meeste kinnine võrkpallivõistlus peeti 30. novembril. Kohtusid „Korp! Vironia“ ja „Korp! Revelia“ meeskonnad. Mängu võitis üllatuslikult „Korp! Revelia“ tagajärjega 2:0; geimid 15:13 ja 15:11. „Korp! Vironia“ tegi palju vigu surumisel.

30. novembril kohtusid veel B kl. korvpallis „Korp! Rotalia“ ja „Korp! Revelia“ meeskonnad. Mängu võitis oodatult „Korp! Rotalia“ 50:13 (26:9). Punkte viskasid „Rotalial“: Jens 18, Hindrikus, H. 10. „Korp! Rotalia“ kohtub järgmisel semestril poolfinaalis „Korp! Sakala“ meeskonnaga. See võistlus peetakse juba avalikult väljakuulutatud võistlusõhtul.

5. detsembril kohtusid B kl. korvpallis „Korp! Vironia“ ja „Ü. S. Liivika“ meeskond. Ehkki poolaja suutis võita „ÜS Liivika“ tagajärjega 6:4; võitis kogu mängu „Korp! Vironia“ tagajärjega 19:13.

Laupäeval, 3. detsembril peetud võistlusõhtu kujunes vähepakkuvaks. Meeste A kl. võrkpallis võitis „ÜS Liivika“ „E. Ü. S. Põhjalat“ suurelt ja kahe üle-

Tudengi tänavune jõuluvana

A. Kalmet'i joonis.

jäänud mängu; meeste A kl. korvpalli ja naiste B kl. võrkpalli kohta anti sisse protest.

Õhtu esimene mäng, naiste B kl. võrkpallis „Korp! Filiae Patriae“ ja „Korp! Indla“ vahel oli, nagu juba oodata võis, tasavägine, ehkki mõlemad pooled teevad palju vigu.

Esimesel geimil on mõlemate naiskondade mäng võrdne. Geimi võidab „Korp! Filiae Patriae“ 15:10. Teisel geimil mängib „Korp! Indla“ hästi ja võidab suurelt 15:5. Kolmanda geimi algul laseb „Korp! Indla“ naiskond ohjad longu ja „Korp! Filiae Patriae“ asub suurelt juhtima. Nüüd teeb „Korp! Indla“ naiskond ilusa lõppspurdi ja paistabki, et võit on käes. Seisul 14:14, kusjuures serv oli „Indla“, eksib naiskohtunik vilistamisega.

Abikohtunik nõuab uut servi, kuid servi saab „Korp! Filiae Patriae“ ja lõpetab geimi enda kasuks tagajärjega 16:14.

„Korp! Indla“ naiskond leidis, et nende naiskon-

nalt servi äravõtmise maksis neil võidu ja andsid sisse protesti.

Õhtu teine mäng, meeste A kl. võrkpall oli täiesti ebaühtlane võistlus. „ÜS. Liivika“ võitis „E. Ü. S. Põhjalat“ võrkpallis 2:0 (geimid 15:2 ja 15:3).

Viimane mäng, A kl. korvpallis „E. Ü. S.-i“ ja „Korp! Fr. Liviensise“ meeskondade vahel oli väga tasavägine. „E. Ü. S.“ teeb 1. poolajal lohakaid pealiskordadeid ja nii võidab poolaja Liviensis 19:14.

Teist poolaega algab „E. Ü. S.“ väga hästi. Püütakse vastane kinni ja saavutatakse edu 26:20. Nüüd langeb „E. Ü. S.-i“ parim R ü n k nelja veaga välja ja Liviensis toob mängu poolaja vabakuulaja. Nüüd omakorda mõödub Liviensis ja lõpetab mängu oma eduks tagajärjega 37:30.

Liviensise vabakuulaja mängu toomise pärast andis „E. Ü. S.“ sisseprotesti, põhjendades, et vabakuulaja pole täieõiguslik üliõpilane. Kehakasvatuse toimikonnal jääb otsustada, kas lubada esineda vabakuulajatel üliõpilaskonna-käsipallivõistlustel või mitte.

Üliõpilased poksivad

Akadeemilise Spordiklubi poksi-osakonna korraldusel peeti Ülikooli võimlas poksi võistlused, millest võttis osa 12 üliõpilaspoksimat. Matšid olid kõik tasavägised ja seepärast ei esinenud võistlustel ka ühtki nokaudivõitu.

Suurim arv osavõtjaid oli keskkaalus, nimelt 6.

Võistlused algasid kergekaallaste E. Viirmaa („Ü. S. Raimla“) ja E. Muraševi („Korp! Slavia“) matšiga. Punktivõidu väärts E. Viirmaa, kes on muuseas ASK-i

paremaid teivashüppajaid. Keskkaaalus kohtusid E. Nälk („Korp! Frat. Tartuensise“) ja A. Holm („Ü. S. Ühendus“). Võitis E. Nälk punktidega. Keskkaaalus E. Bock („Korp! Academia“) võitis L. Jansenit („Korp! Academia“) ja E. Vanase („Korp! Sakala“) võitis punktidega A. Annust („Korp! Sakala“).

Keskkaaalus näitas head poksi üliõpilaskonna suusameister V. Tipner („Ü. S. Raimla“), võttes J. Johansi („Korp! Sakala“).

Võistluste ägedaim ja tasavägisem matš löödi poolraskekaallaste L. Muidu („Korp! Sakala“) ja V. Petersoo (org-imata) vahel. Tupe võistluse võitis Muido.

Võistlustel üliõpilased näitasid head indu ja sisukust, mis lubab oletada, et ka Tartu Ülikooli üliõpilastest on võrsumas lootustandvaid poksitähti, nagu on seda Eesti parim raskekaallane M. Linnamägi, kes on Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilane. Võistlustel esines ringikohtunikuna vil! E. Laineste.

V. V.

Üliõpilased

tarvitavad nende ettevõtete saadusi, kes kuulutavad „Üliõpilaslehes“.

Pea- ja vastutavtoimetaja: **H. Puusepp**. Tallinna Üliõpilaskonna esindaja **E. Leetmaa**. Tegevtoimetaja: **H. Malt**. Toimikonna liikmed: **E. Volke, E. Kook**.

Väljaandja: **Tartu Üliõpilaskonna Esindus**. Toimetuse aadress: **Tartu, Üliõpilasemaja**.

E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1938.

